

P.Z. br. 801

HRVATSKI SABOR

KLASA: 143-01/15-01/01

URBROJ: 65-15-02

Zagreb, 24. veljače 2015.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 178. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Prijedlog zakona o izmjenama Zakona o doplatku za djecu*, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora dostavio Mladen Novak, zastupnik u Hrvatskom saboru, aktom od 23. veljače 2015. godine.

U radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, sudjelovat će predlagatelj prijedloga zakona.

PREDSJEDNIK

Josip Leko

HRVATSKI SABOR

Zastupnik Mladen Novak

Zagreb, 23. veljače 2015.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOG SABORA

Predmet: Prijedlog zakona o izmjenama Zakona o doplatku za djecu

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske i članka 172. Poslovnika Hrvatskog sabora, podnosim **Prijedlog zakona o izmjenama Zakona o doplatku za djecu.**

Sukladno članku 174. stavku 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora, u postupku donošenja Zakona na sjednici Hrvatskog sabora i njegovih radnih tijela, sva potrebna obrazloženja dat će u ime predlagatelja zastupnik Mladen Novak.

Zastupnik

Mladen Novak

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovog Zakona sadržana je u članku 2. stavku 4. Ustava Republike Hrvatske (NN 85/10 – pročišćeni tekst i 4/2014 – Odluka Ustavnog suda RH).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Zakon o doplatku za djecu stupio je na snagu 01. siječnja 2000. godine. U petnaest godina koliko je na snazi, doživio je nekoliko izmjena i dopuna, te izazvao Ustavni sud da sukladno svojim ovlastima reagira na nezakonitosti koje su se pojavile u njegovoj primjeni, te 2008. godine Hrvatskom saboru i Vladi RH uputi svoje Izvješće kojim utvrđuje da nadležno tijelo nije donijelo propis za izvršenje odredaba Ustava i zakona, a koje je bilo dužno donijeti (NN 141/08).

Osnovni spor koji se javlja prilikom primjene važećeg Zakona o doplatku za djecu jest sadašnji članak 12. (prije 01.01.2002. članak 17.), koji ukida pravo djeteta s težim oštećenjima zdravlja na dječji doplatok i nakon 27. godine života, iako je i dalje nesposobno za samostalan život i rad.

Naime, prvi Zakon o doplatku za djecu iz 2000. godine (NN 17/99) u tadašnjem članku 17. propisivao je da dijete koje postane, potpuno i trajno, nesposobno za samostalan život i rad do navršene 15. godine, ostvaruje pravo na dječji doplatok za sve vrijeme osposobljavanja za samostalan život i rad, bez obzira na životnu dob (dakle i nakon 27. godine).

Dana 01. siječnja 2002. godine na snagu je stupio novi Zakon o doplatku za djecu koji ukida ovo pravo osobama starijima od 27. godine. Namjera zakonodavca nije bila ostaviti korisnike produženog prava na dječji doplatok bez financijske potpore, već u svom članku 38. predviđa da osobe koje su već ostvarile pravo na dječji doplatok i nakon 27. godine to pravo zadržavaju, do donošenja posebnog propisa o pravima osoba s invaliditetom koji bi uključio sve osobe s težim oštećenjima zdravlja, bez obzira na godine. Taj posebni propis trebao je biti Zakon o inkluzivnom dodatku, koji je dugo najavljivan i očekivan od svih vlada koje su se izmijenile u periodu od 2002. godine do danas. Inkluzivni dodatak trebao je obuhvatiti više oblika socijalne pomoći koje sada primaju osobe s invaliditetom, što uključuje i pravo na dječji doplatok, odnosno financijsku potporu osobama iznad 27. godine.

Usprkos najavama o skorom donošenju Zakona o inkluzivnom dodatku, koje su od nositelja vlasti prisutne još od 2002. godine, do dana današnjeg, točnije - ni nakon 13 godina od prvih najava, Zakon o inkluzivnom dodatku nije donesen. Posljedica ovakvog (ne)postupanja jest činjenica da je određen broj osoba s invaliditetom zadržao pravo na dječji doplatok i nakon navršene 27. godine (oni koji su to pravo ostvarili do 31.12.2001. godine), a drugi dio, s jednako teškim oštećenjima zdravlja, to pravo nije mogao ostvariti. Razlog tomu jest svjesni propust zakonodavca da donese Zakon o inkluzivnom dodatku, te ignoriranje brojnih apela roditelja djece s teškoćama u razvoju o hitnoj potrebi uređenja ovog područja.

Ova činjenica nositelje vlasti koji su se izmjenjivali od 2002. godine do danas, ali i cjelokupno hrvatsko društvo, stavlja pred dva ozbiljna problema:

1) prvi je problem neučinkovitost funkcioniranja tijela državne vlasti, čija je ustavna obveza donositi i provoditi zakone, te tako osigurati funkcioniranje pravne države. Na ovaj se propust posebice osvrće Ustavni sud Republike Hrvatske u svom Izvješću upućenom

Hrvatskom saboru i Vladi Republike Hrvatske (U-I-1812/2006, NN 141/08) u kojem se posebice naglašava problem članka 38. Zakona o doplatku za djecu, koji glasi:

„Članak 38.

Korisnicima koji su ostvarili doplatku za djecu s težim oštećenjem zdravlja utvrđenom prema propisima iz socijalne skrbi do dana primjene ovoga Zakona, pripada pravo na doplatku za djecu i nakon navršene 27. godine života, do donošenja posebnog propisa o pravima osoba s invaliditetom.“

Obzirom da je članak 38. po svojoj prirodi prijelazna odredba, koja ima za cilj kratkoročno urediti pravne odnose do donošenja posebnog zakona, a primjenjuje se od 01.01.2002. godine pa sve do danas, Ustavni sud RH u svom Izvješću primjećuje, cit.: „U odnosu na učinke članka 38. ZDD-a, Ustavni sud primjećuje da višegodišnje nedonošenje »posebnog propisa o pravima osoba s invaliditetom«, a time i višegodišnje produljenje važenja članka 38. ZDD-a, kao privremene (prijelazne) odredbe, **nije ustavnopravno prihvatljivo** budući da će se u prijelaznom razdoblju – do donošenja posebnog propisa – jednoj skupini korisnika iznimno i privremeno priznati pravo na doplatku i nakon što im dijete navrší 27 godina života.“

2) ova situacija dovodi nas do i ozbiljnijeg problema – **duge i kontinuirane diskriminacije** jednog dijela osoba s invaliditetom, ne samo u odnosu na one kojima je određeno pravo priznato, već diskriminacije od strane i Vlade i Sabora, koji nedonošenjem propisa o inkluzivnom dodatku djeluju suprotno ustavnom načelu pravne i socijalne države, pod neprihvatljivim izgovorom da za ovu kategoriju građana – teške invalide – nema dovoljno sredstava u državnom proračunu. Ustavni sud u svom Izvješću kaže: „Vremenska neodređenost članka 38. ZDD-a, u dijelu kojim je propisano »do donošenja posebnog propisa«, bila bi prihvatljiva pod uvjetom da je nadležno tijelo u nekom »razumnom roku« donijelo predviđeni propis. Međutim, taj propis još uvijek nije donesen, što praktički znači da se jedna skupina korisnika doplatka za djecu nalazi u povoljnijem zakonskom položaju od 1. siječnja 2002., dakle već gotovo 7 godina. Ta činjenica u cijelosti narušava opravdanost i prihvatljivost zakonskog uređenja u prijelaznom razdoblju, koje po svojoj pravnoj naravi treba biti privremeno. Budući da je citirano Izvješće pisano 2008. godine, sporna je odredba danas na snazi već 13 godina.

Prema podacima Ministarstva socijalne politike i mladih, u 2013. godini bilo je 4.050 djece s navršenih 27 i više godina s težim oštećenjem zdravlja, a kojima doplatku pripada i nakon navršene 27. godine života, prema članku 38. Zakona o doplatku za djecu, u svoti od 831,50 kuna.

U razdoblju od 01. siječnja 2002. godine, kada je novim Zakonom ukinuto pravo na dječji doplatku osobama s težim oštećenjima zdravlja starijima od 27. godina, do 31. prosinca 2013. godine, to je pravo zbog ispunjenja starosnih uvjeta izgubilo 785 djece.

Stoga apeliramo i na Vladu Republike Hrvatske i na Hrvatski sabor da podrže ovaj Prijedlog zakona, kako bi se otklonila dugogodišnja nepravda koja se nanosi i djeci s težim oštećenjima zdravlja i njihovim roditeljima. Niti jedna Vlada ne smije proračunske uštede činiti na štetu najranjivijih skupina, niti biti zadovoljna odgovorom kojeg javnosti daje već godinama: „Za ovu kategoriju građana nažalost nismo osigurali dovoljno sredstava u državnom proračunu.“

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Prema postojećim podacima, od 01. siječnja 2002. do 31. prosinca 2013. godine pravo na dječji doplatok zbog navršene 27. godine izgubilo je 785 osoba. Toj brojci treba se pribrojiti o dio osoba koji su to pravo ostvarile u periodu od 01.01.2002. do danas, a koji su u 2014. i 2015. izgubili pravo na dječji doplatok zbog navršene 27. godine. Procjena je da ih ima oko 300, što iznosi oko 1100 osoba. Svaka od njih ostvarila bi pravo na 831,50 kuna mjesečno, što iznosi 914.650 kuna mjesečno, odnosno 10.975.800 kuna godišnje.

Sredstva predlažemo osigurati iz proračunske pričuve za tekuću godinu, a predvidjeti ih u proračunima za narednu 2016. godinu nadalje.

IV. PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O DOPLATKU ZA DJECU

Članak 1.

U Zakonu o doplatku za djecu (NN 94/01, 138/06, 107/07, 37/08 – Odluka i Izvješće Ustavnog suda RH, 61/11 i 112/12), članak 12. mijenja se i glasi:

„Članak 12.

Za dijete s težim oštećenjem zdravlja utvrđenom prema posebnim propisima, koje je nesposobno za samostalan život i rad, pripada doplatak za djecu za sve vrijeme trajanja te nesposobnosti, bez obzira na životnu dob.“

Članak 2.

Članak 38. briše se.

Članak 3.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od objave u Narodnim novinama.

OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.

Ovim člankom mijenja se postojeći članak 12. na način da se svoj djeci s utvrđenim težim oštećenjima zdravlja priznaje pravo na dječji doplatak za sve vrijeme trajanja njihove nesposobnosti za samostalan život i rad, bez obzira na njihovu dob, za razliku od dosadašnjeg rješenja kojim je to pravo prestajalo s navršениh 27 godina.

Uz članak 2.

Briše se članak 38. kao nepotreban, budući da se prethodnim člankom pravo na dječji doplatak priznaje jednako svim osobama s težim oštećenjima zdravlja, za cijelo vrijeme trajanja nesposobnosti za samostalan život i rad, bez obzira na životnu dob.

Uz članak 3.

Propisuje se stupanje na snagu ovog Zakona.

V. TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU, ODNOSNO DOPUNJUJU

Članak 12.

Za dijete s težim oštećenjem zdravlja, utvrđenom prema posebnim propisima, pripada doplatak za djecu do kraja kalendarske godine u kojoj navršava 27 godina života.

Članak 38.

Korisnicima koji su ostvarili doplatak za djecu s težim oštećenjem zdravlja utvrđenom prema propisima iz socijalne skrbi do dana primjene ovoga Zakona, pripada pravo na doplatak za djecu i nakon navršene 27. godine života, do donošenja posebnog propisa o pravima osoba s invaliditetom.